

Dorota Wejchert-Gajczyk
Akademia Finansów i Biznesu Vistula - Warszawa

Dzień Sztuki jako nowa forma edukacji artystycznej w gimnazjum

Streszczenie

Tematem artykułu jest studium przypadku - projektu i realizacji Dnia Sztuki, nowej, aktywnej formy edukacji artystycznej zastosowanej w gimnazjum. Część pierwsza to ilustracja zaistniałego kryzysu w edukacji artystycznej, w części 2. opisano znaczenie tradycyjnych metod nauczania – rysunku i malarstwa. W częściach 3. i 4. pokazano trudności wieku dojrzewania i próbę znalezienia nowych działań twórczych dla grupy docelowej. W części 5. omówiono poszukiwanie nowych form wypowiedzi artystycznej zgodnej z oczekiwaniami młodzieży. Część 6-7 to opis właściwy projektu i form realizacji dnia sztuki, który odbył się w warszawskim gimnazjum. Artykuł zamykają wnioski będące analizą przeprowadzonego projektu o charakterze ogólnym, dotyczące znaczenia i formy edukacji plastycznej.

Słowa kluczowe: edukacja artystyczna, kryzys, wrażliwość, działanie aktywizujące, sztuki plastyczne, warsztat.

Głęboki kryzys

Wieloletnia praca pedagoga-plastyka pozwoliła autorce na dokonanie analizy sytuacji edukacyjnej dotyczącej nauczania przedmiotów artystycznych – rysunku, malarstwa oraz tak zwanej techniki na różnych poziomach intelektualnych odbiorców.

Przedszkole

Praca w przedszkolu z dziećmi w przedziale wiekowym 3-5-latków była doświadczeniem pokazującym hamowanie naturalnej ekspresji artystycznej dzieci. Prace ograniczały się do niewielkich formatów, bardzo trudnych, żmudnych technik wykonania tak, by stworzyć laurki, „słodkie” obrazki na różne okazje. Inne działania były jeszcze bardziej odtwórcze, polegające na wypełnianiu kolorem stempelków, kserówek i malowaniu farbami na niewielkich kartkach. Ekspresja emocji za pomocą miękkich ołówków, farb kryjących typu „plakatówka”, dużych formatów była bardzo rzadko stosowana. Umiejętność używania nożyczek, cięcia miękkich gazet, tworzenia form przestrzennych została zupełnie zaniedbana z powodu dużej ilości śmieci i trudności z ich sprząaniem.

Plastyka stała się jedynie formą pomocniczą w nauczaniu przedszkolnym, tracąc całkowicie swoją rangę samodzielnej dziedziny edukacji. Obserwacja natury, wielozmysłowość

działań twórczych, procesy poznawcze na bazie dzieł sztuki, zamieniono na środek do nauki podstaw matematyki i języka polskiego. Wprowadzenie działań ściśle artystycznych, sztuki dla sztuki, rysunku z natury, malarstwa na podstawie barw podstawowych, języka sztuki, było długotrwałym procesem wprowadzonym w edukacji przedszkola. Dzięki zastosowaniu autorskiego programu *Zmysłne ręce* i realizowaniu go przez wiele lat zmieniło rangę plastyki przywracając jej dużą wartość, choć był to program realizowany w jednym przedszkolu (Przedszkole Barcelonka, Stegny, Warszawa).

To właśnie taki rodzaj prowadzenia plastyki stał się niezwykle rozwijającym elementem edukacji przedszkolnej. Sztuka obserwacji z pomocą wzroku, uzupełniona o odbiór innymi zmysłami: dotykem, węchem a nawet smakiem dawała dobre rezultaty poznawcze i artystyczne.

Ten rodzaj myślenia, zgodny z założeniami edukacji Marii Monterssori, jest zrozumiały i w pełni akceptowany przez mistrzów rysowania zajmujących się nauczaniem. Należy do nich między innymi Mirosław Orzechowski, którego podręcznik pt. *Rysunek-metoda edukacji kreatywnej* ukazała się nakładem wydawnictwa Blue Bird. Przychylając się do obu wymienionych koncepcji autorka wywodząca się z Katedry Rysunku Politechniki Warszawskiej, wzbogacona o doświadczenia studiów artystycznych i wykształcenie pedagogiczne Akademii Sztuk Pięknych, stosowała wszystkie wytyczne zawarte w wyżej wymienionej książce, uznając je za zupełnie oczywiste i podstawowe.

Szkoła podstawowa

Sytuacja edukacji artystycznej wydaje się w wiele lepsza w szkole podstawowej. W klasach młodszych 1-3 zajęcia artystyczne mogą się pojawić jako samodzielne koła zainteresowań, prowadzone dodatkowo poza zajęciami obowiązkowymi. Radość tworzenia jest tak niezwykła w tym wieku, że dzieci bardzo chętnie przychodzą na zajęcia, które prowadzone są zazwyczaj przez przygotowaną artystycznie kadrę nauczycielską. Praca z dziećmi w tym wieku daje wiele satysfakcji i możliwości prowadzenia w dużej mierze zajęć zgodnych z naturą: rysunku, malarstwa i zajęć – zabaw w plenerze. Te ostatnie wzbogacają edukację podstawową o wnikliwą obserwację świata natury i grę artystyczną z tym związaną.

Dzieci starsze w klasach 4-6 mają zajęcia plastyczne wpisane w stałą siatkę godzin (2 lekcje tygodniowo). Praca w systemie dwulekcyjnym przynosi dobre rezultaty. Paleta zajęć może być bardzo szeroka i różnorodna, jednak wadą jest system ocen, który potrafi zniechęcić uczniów do śmiałości działań artystycznych. Szkoła w tym czasie zaczyna wymagać staranności, używania takich narzędzi, jak linijka i twardy ołówek. „Świat sztuki” zaczyna szukać odniesień realnych, przedmiotowych, które mogą stać się problemem nie do pokonania. Wydaje się wtedy, że naturalna, spontaniczna twórczość zaczyna zanikać, a brak zdolności rysunkowych paraliżuje małych artystów. To doskonały moment na uczenie zgodne z zasadami rzemiosła rysunkowego, które przed stu laty było naturalną metodą poznawania świata i zapisu spo-

strzeżeń, a dziś uległo całkowitej dewaluacji. W zajęciach artystycznych powinny dominować w tym okresie zadania wykonywane z natury. Kompozycje z przedmiotów, kwiatów, drzewa, trawy, *smakowane* we wszelaki sposób powinny rozwijać wrażliwość dzieci na otaczający świat. W klasach starszych na bazie umiejętności rysunkowych z włączeniem pierwszych doświadczeń przestrzennych, można tworzyć zadania bardziej złożone z pamięci i wyobraźni.

Gimnazjum

Okres ten w życiu młodego człowieka (13-16 lat) jest najtrudniejszy pod względem psychologicznym, fizjologicznym i społecznym. Nawarstwienie się tych problemów przekłada się na ogólne negowanie wszystkiego. Świat otaczającej rzeczywistości budzi bunt, świat ludzi dorosłych wydaje się nie do przyjęcia. Zainteresowanie sztuką staje się niemal zerowe, a tradycyjne formy tworzenia – nudne i przestarzałe. Młody człowiek w tym wieku neguje również wszelkie autorytety, a relacja mistrz i uczeń zupełnie się nie sprawdza. Doświadczenia pracy z gimnazjalistami pokazują przewagę rozwoju intelektualnego nad sprawnością manualną czy psychoruchową. Charakterystyczny samokrytycyzm blokuje naturalną, spontaniczną radość tworzenia, a strach przed złą oceną rezultatów lub krytyka rówieśników pogłębia kryzys wieku dorastania. Uzasadnione staje się więc szukanie działań aktywizujących, relaksujących, pozwalających na wyrażanie siebie poprzez sztukę, o czym będzie mowa w dalszej części artykułu.

Liceum

W tym okresie kontakty z aktem tworzenia zamierają. Przedmiot „Wiedza o kulturze” porządkuje wiadomości ze szkoły podstawowej i gimnazjum dokładając wiedzę o teatrze, filmie itp. Zajęcia praktyczne ograniczają się do zajęć ilustrujących wydarzenia szkolne (plakaty) bądź wykonania dekoracji na studniówkę. Nie ćwiczone, zdobyte w gimnazjum umiejętności zanikają, a sprawność manualna całkowicie zamiera. Młodzież traci również zainteresowanie sztuką, która wydaje się być brzydka, nudna, a przede wszystkim niezrozumiała. Z takim pakietem doświadczeń licealista staje się studentem, który jeśli nie wybierze studiów o kierunku artystycznym pozostanie na poziomie negacji, niechęci i braku wrażliwości na szeroko pojętą sztukę.

Tradycyjne metody nauczania

We wspomnianej już książce Mirosław Orzechowski pisze:

„Chciałbym nie tylko ocalić od zapomnienia, lecz także przywrócić do życia utracone ogniwo edukacji. Mam tu na myśli nauczanie rysunku, którego brak w szkołach na różnych

poziomach – (...) – to poważne osłabia nasze możliwości edukacyjne w zakresie kształcenia uczniów samodzielnych, twórczych, zdolnych do abstrakcyjnego myślenia”. (Orzechowski 2015). Autor stawia na pierwszym planie znaczenie nauczania rysunku odręcznego, rysunku z natury, „będącego najprostszą formą graficznego wyrażania myśli o pierwotnym, archetypowym charakterze”. Dla wykształconych artystów, pedagogów, podobnie jak dla autorki niniejszego artykułu, znaczenie rysunku jako nadrzędnej formy zapisu rzeczywistości jest oczywiste.

Zaczynając od niesprecyzowanych „bazgrołów”, przez schematy z zapisem obserwacji, szkicowe, uproszczone rysunki do form złożonych, przestrzennych wypełnionych detalem, rysunek staje się w życiu każdego zapisem czasu i myśli. Szkicowanie, tworzenie znaków, wzorów, meandrujących linii wypełnia marginesy zeszytów na nudnych lekcjach, okładki notatników na wykładach, puste fragmenty programów konferencji.

Rysunek towarzyszy ludziom od zawsze i jest najprostszą formą szybkiego zapisu, spostrzeżeń, skojarzeń. Szkicowaniem zajmuje się nie tylko artysta, architekt, ale również ogrodnik, krawcowa, cukiernik czy fryzjer. Szkicujemy plany dojazdu do zadanego miejsca. Szkic pomaga w zaprojektowaniu tortu weselnego, sukni, fryzury. Zakochani rysują serduszka przebite strzałą, znaki na murach. Zostawiamy rysunkowe ślady. Nauka rysunku w zakresie, który jest przeciętnym ludziom potrzebny to nauka rzemiosła. Każdy może się tego nauczyć wykonując mniej lub więcej ćwiczeń pod kierunkiem dobrego nauczyciela.

Ćwiczenia rysunkowe pozwalają na:

- rozwinięcie umiejętności obserwacji,
- nauczanie mierzenia proporcji,
- rozróżnienie kształtów i faktur,
- zapis relacji przestrzennych,
- stosowanie światłocienia,
- używanie perspektywy rysunkowej i powietrznej w rysunkach przestrzennych.

Nauka rysunku zwiększa kontakt ze światem natury, uwrażliwia na proporcje i kształty. Uczy po prostu patrzenia ze zrozumieniem. Dopełnienie umiejętności rysunkowych o podstawową wiedzę z zakresu barwy, dopełnia sztukę patrzenia tworząc w młodych ludziach narzędzie pozwalające na docenianie otaczającej rzeczywistości. Widzenie przestrzeni wokół nas, z jej urokiem, pięknem, wieloplanowością zarówno w rozumieniu artystycznym jak i społecznym staje się podstawowym narzędziem wpływającym na kształtowanie gustu, tworząc wartości poznawcze i estetyczne (Wejchert 1993).

Wirtualność świata młodych

Świat zewnętrzny atakuje dziś młodych ludzi nadmiarem, szybkością i manipulacją medialną. Posiadanie wielu atrakcyjnych przedmiotów multimedialnych, od prostych komórek,

aparatów cyfrowych, tabletów, laptopów aż do smart fonów, powoduje oddalenie od realnego świata. Nastolatek leżąc na plaży o zachodzie słońca śmieje się z żarcików przesyłanych na najmodniejszym forum społecznościowym, nieczuły na piękno świata zewnętrznego.

Brak doświadczeń własnych w dziedzinie twórczości będącej odzwierciedleniem natury wpływa na brak wrażliwości na otaczającą rzeczywistość. Wirtualność świata zewnętrznego wydaje się dominować nad realnym, pozbawiając potrzeby jego zrozumienia czy nawet obserwacji. Brak potrzeb przenosi się na zerowe zainteresowanie tym, co jest otaczającą rzeczywistością, a podstawową umiejętnością manualną jest obsługa klawiatury i „e-palec”.

Nowa materia działań twórczych

Analiza zaistniałej zapaści w dziedzinie edukacji artystycznej pokazuje potrzebę znalezienia nowego sposobu, a także materii działań tak, by przywrócić już w grupie nastolatków zainteresowanie sztuką i radość tworzenia. To doświadczanie sztuki pozwoli na zrozumienie jej przesłania oraz uwrażliwieni na ciekawe zjawiska świata wokół.

Doświadczenie pokazało, że najlepszym i najprostszym sposobem wyrażania emocji, wyrażenia siebie jest materia abstrakcyjna. Sztuka nieprzedstawiająca, która odbiega od świata form rzeczywistych, posługuje się niezmiennymi wartościami: **linią, barwą, światłem, brylowatością, przestrzenią i czasem**. Zastosowanie materii abstrakcyjnej uwalnia uczniów od braku umiejętności przedstawiania form i kształtów. Już nie trzeba umieć rysować konia czy psa, nie trzeba mieć wielkiego talentu i nie będzie podlegało się ocenie. Wystarczy poznać i doświadczyć siły oddziaływania linii na psychikę odbiorcy:

- linii poziomych, łagodnych, miękkich, lekko falujących, które kojarzą się z hormonem, relaksem, odpoczynkiem – linii, które wyciszają;
- linii pionowych, porządkujących, ułożonych rytmicznie, stojących, stabilnych;
- linii ukośnych, ożywiających, dynamicznych, wesołych ekspresyjnych;
- linii skrzyżowanych, które potrafią wyrazić wiele emocji silnych, strasznych, dramatycznych.

Świadomość linii jako jednej z ważnych wartości sztuki daje zrozumienie i uczy szacunku wobec abstrakcyjnych dzieł wielu mistrzów, od Mondriana do Pollocka.

Następną wartością, czy środkiem wyrazu jest barwa. Siła oddziaływania barw jest podstawą malarstwa. Aspekty psychologicznych oddziaływań barw są znane, a pogłębienie tej wiedzy może przenieść się w świat estetyki, świadomości ubioru, dopasowania czy kontrastowania. Analiza wielu obrazów szybko pokaże umiejętność świadomego stosowania barw przez malarzy. Podstawowa wiedza o barwach zapisana jest w kole barw, którego znajomość staje się kluczem do odbioru barwnego świata. Rozumienie zjawisk barwnych, przez do-

świadczanie spotkania z dziełami kolorystów, takimi jak Matisse, pozwoli na wtajemniczenie i zrozumienie wielkości malarstwa, np. Rothko.

Światłocieniowy rysunek, tworzenie cienia własnego i rzuconego przedmiotów, a więc stosowanie podstawowej umiejętności tworzenia waloru, pozwoli na zilustrowanie wrażenia trójwymiarowości przedmiotów i przestrzeni wokół nich. Różne zależności przedmiotu wobec obserwatora dają zapis wielu planów, a co za tym idzie głębi obrazu.

Nowa materia tworzenia zbudowana z linii, plam barwnych, światła i relacji przestrzennych daje nieograniczone możliwości ekspresji twórczej, a zarazem nieskończoną liczbę interpretacji, co jest cechą niezwykle atrakcyjną dla młodzieży. Różnorodność interpretacji zwalnia bowiem z negatywnych ocen, ponieważ zawsze choć jedna z nich jest pozytywna.

Nowe formy wypowiedzi

Do podstawowych potrzeb młodego człowieka należy chęć wyrażania siebie, zaistnienia, pozostawienia śladu. Jeśli do tego dodamy radość tworzenia przez wytwory łatwe do zrobienia, współpracę w małych grupach, pochwały bez nagan, możemy uzyskać bardzo ciekawe rezultaty. Najlepszymi twórcami działań artystycznych stają się plakaty, ulotki informacyjne, znaki graficzne, murale.

Dodatkowo muszą zaistnieć formy aktywizujące czyli warsztatowy przebieg zajęć, przy niewielkim udziale nauczyciela – wprowadzającego w zadanie tak, by tworzyć warsztat interakcyjny, dający wiele pozytywnych doświadczeń emocjonalnych, społecznych

i przy okazji edukacyjnych. Warsztaty powinny pojawić się jako cykle zajęć, formy oprawy graficznej wydarzenia z życia szkoły, wspólne tworzenie działań artystycznych i aranżacji przestrzennych. Ten sposób myślenia doprowadził do powstania projektu artystycznego obejmującego całą społeczność uczniowską jednego z warszawskich gimnazjów – Dnia Sztuki.

Dzień Sztuki – projekt

Założenia, które stały się punktem wyjścia tworzenia logistyki Dnia Sztuki:

- projekt obejmuje wszystkich uczniów,
- trwa jeden dzień (tego dnia nie ma lekcji),
- odbywa się wiele zajęć,
- zachowuje się trzy poziomy zgodnie z poziomem klas,
- kolorami oznacza się poziomy aktywności:
 - klasy pierwsze – kolor zielony,
 - klasy drugie – żółty,
 - klasy trzecie – czerwony,

- przebieg całego dnia pozwala na współgranie pomiędzy poziomami i ich bezkolizyjne odbywanie się,
- następuje wzajemne oglądanie rezultatów,
- zakończenie w formie podsumowania z rodzajem nagród.

Szkoła, w której przeprowadzono eksperyment Dnia Sztuki ma trzy poziomy – gimnazjalne oddziały I-III po trzy klasy 20-24-osobowe na każdym z poziomów. Teren działań artystycznych ograniczono do dwukondygnacyjnej auli zlokalizowanej w centrum budynku szkoły wraz z sześcioma klasami umiejscowionymi wokół, oraz pracowni plastycznej i fragmentu boiska znajdującego się przy wyjściu z niej. Logistyka przedsięwzięcia była skomplikowana i zajęła autorom (Dorota Wejchert-Gajczyk, Piotr Ludko) kilka tygodni przygotowań. A przygotowanie różnych form prezentacji zajęło młodzieży cały semestr nauki.

Do zadań dla klas III należało:

- a) przygotowanie prezentacji multimedialnej wybranego artysty sztuki nowoczesnej. Zaprojektowanie strony tytułowej zgodnie z zasadami poprawnej kompozycji, dobrym liternictwem, koncepcją kolorystyczną, logo szkoły. Wybór 5-10 dzieł autora, z opisem techniki wykonania i formatu oryginału. Krótki opis stylu i epoki, w której tworzył artysta oraz dodaniem podkładu muzycznego muzyki instrumentalnej, filmowej, odpowiedniego do wybranych obrazów;
- b) przygotowanie 5 pytań wraz z odpowiedziami (A, B, C, D) jako quizu dla klas I i II;
- c) po obejrzeniu przykładów dostępnych na youtube i definicji w *Słowniku sztuki*, przygotowanie plakatów informacyjnych dla klas I na temat „Co to jest happening”, dla klas II – „Co to jest *performance*”, „Jak zrobić instalację”. Zadanie polegało na użyciu specyficznego języka, prostego, wręcz młodzieżowego, by w ten sposób dotrzeć do odbiorców;
- d) zadanie ostatnie polegało na malowaniu obrazu, dowolną techniką na formacie B2 za-inspirowanego twórczością artysty, którego wybrało się do swojej prezentacji. Obraz należało stworzyć w czasie trzech lekcji w dwuosobowych zespołach.

Klasy I wykonały witraże-wycinanki z czarnego brystolu w kształcie gotyckich okien. Wycinanka podklejona została dwoma kolorami bibuły, wielowarstwowo tak, by prześwitujące światło tworzyło mieszaninę barw przechodząc przez nakładane na siebie warstwy.

Klasy II, realizujące przedmiot „Technika”, przez cały semestr wykonywały prosty instrument perkusyjny – tykwę. Technologia wykonania obejmowała rozcięcie suchej tykwy, wyczyszczenie środka, wsypanie dowolnie wybranych ziaren w odpowiedniej ilości zgodnie z efektem, jaki chce się uzyskać, sklejenie, wyszlifowanie, a na końcu ozdobienie przez wypalanie lub malowanie. Etap końcowy poprzedzony był wykonaniem projektu w skali 1:1, zgodnie z wymaganiami rysunku technicznego.

W celu aktywizowania uczniów wybrano zadania, które mogły zaangażować całe klasy i dać możliwość zabawy przez sztukę oraz stworzyć warunki radosnej pracy.

Dla klas pierwszych autorzy zaproponowali jak najprostszy do wykorzystania, happening. Wydarzenie artystyczne miało być ilustracją takich wartości sztuki jak barwa i linia. Jedna z klas otrzymała hasło – „barwy podstawowe”, klasę podzielono na 4 zespoły, rozdano różne materiały (zespół 1 – krepinę, nożyczki, taśmę klejącą, zespół 2 – farby, papiery pakowe, pędzle, zespół 3 – kolorowe kartki papier, sznurek, zespół 4 – dowolnie wymieszane materiały z wyżej wymienionych).

Druga z klas, mając podobne materiały, realizowała hasło „Spotkanie kolorów”.

Trzecia klasa miała zaprezentować happening pt. „linia może wiele”.

Klasy drugie realizowały również w 4 zespołach w każdej z nich cztery różne formy sztuki. (*Performance*, Instalacja, Wystawa, Czasoprzestrzeń). Hasłem dla wszystkich zespołów była „Droga”.

Instalacja mogła być wykonana w klasie z użyciem prostych dostępnych materiałów, rzeczy osobistych itp. *Performance* miał angażować jeden zespół i być ilustracją zadanego hasła. Wystawa to próba sztuki wystawienniczej w której eksponatami były tykwy. Czasoprzestrzeń polegała na stworzeniu niezwyklej formy przestrzennej, w której odbiorca mógł znajdować się w pewnym czasie.

Dla klas trzecich przygotowano dwie formy aktywizujące – warsztat graffiti pod hasłem „Sztuka” oraz malowanie płytek ceramicznych, które zwyczajowo wykonują uczniowie klas trzecich pozostawiając je na pamiątkę w szkole. Warsztat graffiti zorganizowano na boisku, a prowadzili je dwaj absolwenci szkoły, młodzi architekci-graficy. Miał formę pokazu, demonstracji technik używanych przy wykonywaniu murali. Po pierwszych doświadczeniach małe, 2-osobowe zespoły uczniów wykonywały swoje graffiti na przygotowanych planszach ustawionych w plenerze. W tym samym czasie inni uczniowie klas trzecich malowali farbami akrylowymi kwadratowe płytki z pracowni plastycznej.

Oprócz wymienionych aktywności w auli odbyły się kolejno dwa wernisaże: prac malarzskich klas trzecich pt. *Inspiracje* oraz witraży klas pierwszych. Oba wernisaże miały uroczyste otwarcie wraz z poczęstunkiem i autoprezentacją.

Plan

Plan opracowano bardzo starannie, dopasowano czasowo do dzwonek szkolnych. Każda z klas miała na stałe przydzielonych dwóch opiekunów. W drugiej połowie Dnia Sztuki uczniowie mieli czas na zaprezentowanie rezultatów swoich działań. Klasy pierwszej odtworzały happeningi, których widzami byli uczniowie z klas drugich i trzecich. Klasy drugie pokazywały *Performance* i zapraszały do oglądania instalacji oraz form czasoprzestrzennych wykonanych w klasach. Zakończeniem całej akcji było spotkanie na boisku szkoły, prezentacja murali i płytek. Miłym akcentem było rozdanie nagród i wyróżnień pracom, które wybrało trzyosobowe jury.

Podsumowanie

I. Celem nadrzędnym dnia sztuki była aktywizacja uczniów i „wciągnięcie” ich w proces tworzenia.

Cel został osiągnięty w stopniu, który przerósł oczekiwania organizatorów.

Uczniowie klas pierwszych, przełamując wstyd, prezentowali na forum szkoły swoje niesamowite pomysły, odgrywali całe scenki, wypuszczali samolociki o barwach podstawowych, ciągnące za sobą całe pasma zrobione z bibuły, pokazywali plakaty, malowali twarze i ręce farbami. Jednym słowem, bawili się w sztukę używając wszystkich przygotowanych dla nich materiałów.

Uczniowie klas drugich wykonali niezwykle ciekawe prace przestrzenne, realizując hasło droga. Wystawy tykw, wiszących, bujających się, stojących i leżących w niesamowitych miejscach. Performance uczniów, również prezentowane na forum szkoły, były całymi opowieściami interpretującymi pojęcie *drogi* w najróżniejszy sposób. Raz był to pociąg obiegujący widzów, zapraszający do współuczestnictwa w rytm muzyki, innym razem była to droga życia od dziecka do starca odegrana w formie dramy.

II. Celem drugim była organizacja wernisaży prac uczniów, z nadaniem jej odpowiedniej oprawy i ramki tak, by chęć uczestnictwa w formach kultury była dla młodzieży czymś miłym i oczywistym jednocześnie.

Cel osiągnięto, młodzież umiała zachować się odpowiednio do wyznaczonego poziomu, uczestniczyła aktywnie w prezentacji własnych prac i pięknie mówiła o sztuce i artystach inspirujących do jej wykonania.

III. Celem trzecim był pokaz filmu utworzonego z pojedynczych, multimedialnych prezentacji uczniów. Pokaz opowiadał o twórcach sztuki XIX i XX w. i był swoistą lekcją historii sztuki.

Pokaz się udał i był akcentem rozpoczynającym dzień sztuki a jego forma była bardzo atrakcyjna dzięki podkładowi muzycznym wybranych do prezentacji.

IV. Celem czwartym było przeprowadzenie warsztatu graffiti tak, by przybliżyć uczniom ekspresyjną sztukę murali.

Cel został osiągnięty, uczniowie doświadczyli nowych technik pracy graficiarza. Zrozumieli specyfikę budowania trójwymiarowych liter. Ich prace zostaną wyeksponowane na murze szkoły tworząc specyficzną, otwartą galerię sztuki.

V. Celem piątym była nauka tworzenia dobrego plakatu operującego znakiem graficznym, a z drugiej strony informującego, zawierającego treść i język dopasowane do adresata.

Cel został osiągnięty, plakaty znalazły miejsce w szkole. Były wśród nich poważne i wyśmukowane oraz wesołe i pomysłowe. Zawsze zgodne z treścią, jaką niosły.

VI. Cel szósty – dobra zabawa i radość tworzenia.

Cel został osiągnięty, uczniowie świetnie się bawili i tak byli zaangażowani, że nawet nie potrzebowali osób pilnujących. Wszystko działo się jakby automatycznie i tylko trzeba było pilnować czasu realizacji

VII. Celem siódmym było rozwijanie umiejętności współpracy w różnych zespołach, od 2- do 6-osobowych

Cel był trudny do osiągnięcia w klasach pierwszych, w których podział na 4 zespoły był problematyczny, jednak dokonany przez same dzieci stał się możliwy i pozwolił po raz pierwszy na owocne rezultaty współpracy.

VIII. Ostatnim ósmym celem w dziedzinie społecznej było osiągnięcie poczucia odpowiedzialności. Taka aktywność na dużą skalę w auli i na terenie całej szkoły stworzyła wielki bałagan i wymagała uporządkowania.

Cel został osiągnięty, pod okiem wychowawców klasy młodsze posprzątały aulę, łazienki i klasy. Uczniowie starsi zajęli się sprzątnięciem pracowni plastycznej, boiska oraz zorganizowali wystawę graffiti w rejonie wejścia do szkoły.

Ogólne podsumowanie

Mimo kilku niedociągnięć i paru usterek, głównie natury technicznej, Dzień Sztuki okazał się znakomitą formą aktywnej pracy z uczniami i został wpisany w coroczny program pracy szkoły. Aktywizujące formy działań artystycznych i zespołowa forma ich realizacji może być narzędziem uniwersalnym w pracy z młodzieżą. Podobne zadania mogą być przeprowadzone również ze studentami, wzbogacając ich edukację artystyczną.

Bibliografia

- Orzechowski M. (2015), *Rysunek – metoda Edukacji Kreatywnej*, Blue Bird, Warszawa.
- Sajdak A. (2008), *Edukacja kreatywna*, Wydawnictwo WAM, Kraków
- Suffczyński M. (2010), *Rysunek i akwarela; Sztuka komunikacji wizualnej*, Hokus-pokus, Warszawa.
- Wejchert K. (1993), *Przestrzeń wokół nas*, Fibak Noma Press, Katowice.
- Vopel K. (2013), *Gry i zabawy interakcyjne I-IV*, Wydawnictwo Jedność, Kielce.

Art Play Date as a New Form of Artistic Education at Grammar School

Summary

The theme of the article is a case study – the project and accomplishment of the Art Play Date, a new, active form of artistic education applied in a grammar school. The first part is an illustration of

the crisis that has occurred in artistic education; in the second part, the author described importance of the traditional methods of teaching: drawing and painting. In the parts 3 and 4, she showed difficulties of adolescence and an attempt to find new creative activities for the target group. In the fifth part, she discussed the search of new forms of the artistic statement compliant with the youth's expectations. The parts 6 and 7 are the very description of the project and form of implementation of the Art Play Date which took place in a Warsaw grammar school. The article is capped by conclusions being an analysis of the carried out project of a general nature, concerning the importance and form of artistic education.

Key words: artistic education, crisis, sensitivity, activating measure, fine arts, workshop.

Artykuł nadesłany do redakcji w lipcu 2015 roku.

© All rights reserved

Afiliacja:

dr inż. arch. artysta plastyk Dorota Wejchert-Gajczyk

Akademia Finansów i Biznesu Vistula

Europejski Wydział Sztuk

ul. Stokłosy 3

02-787 Warszawa

tel.: 22 457 23 00

e-mail: dorotawejchert@gmail.com